

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра міжнародного приватного права та порівняльного правознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНЕ СІМЕЙНЕ І СПАДКОВЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2022

Харків 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне сімейне та спадкове право» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 26 с.

Розробник:

Шуміло Інеса Анатоліївна

кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного приватного права та порівняльного правознавства

(протокол № 11 від 24.06.2022 р.)

Завідувач кафедри – Лук'янов Дмитро Васильович, доктор юридичних наук, професор, професор

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	13
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	13
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	15
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	16
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	18
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	20
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	20

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне сімейне і спадкове» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини» Спеціальність – 293 «Міжнародне право» Рівень освіти – другий (магістерський)	вибіркова	вибіркова
Кількість модулів – 2		Рік підготовки: 2022	Рік підготовки: 2022
		семестр	семестр
Загальна кількість годин - 120		1-3	1-3
		Лекції	Лекції
		18 год.	6 год.
		Практичні/ семінарські заняття	Практичні /семінарські заняття
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		82 год.	110 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – є набуття фахових знань у сфері правового регулювання приватноправових аспектів сімейних і спадкових відносин міжнародного характеру, та формуванні практичних навичок їх застосування у нормотворчій, правозастосовній, правоохоронній, експертно-консультаційній та педагогічній діяльності.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про основні інститути, поняття та категорії міжнародного сімейного та спадкового права;
- засвоєння основних положень законодавства України у сфері колізійного та матеріально-правового регулювання;
- розуміти сучасний стан проблем науки міжнародного сімейного та спадкового права;
- оволодіння навичками тлумачення та застосовувати колізійні та матеріально-правові норми сімейного і спадкового законодавства;
- оволодіння навичками правового аналізу фактичних обставин, що склалися у конкретних правовідносинах;
- оволодіння навичками самостійної роботи нормативними джерелами; використовувати здобутки науки міжнародного приватного права.
- оволодіння навичками правової кваліфікації ситуацій у сімейних і спадкових справах з іноземним елементом та вмінням складати правові висновки, заяви, позови, та відзивки на позови, скарги, звернення, договори та інші правореалізаційні акти відповідно до правил юридичної техніки, із застосуванням інноваційних технологій та стандартів інформаційної безпеки.

Пререквізити: «Податкове право», «Право Європейського Союзу та його система», «Актуальні проблеми методології наукових досліджень».

Кореквізити: «Європейське приватне міжнародне право», «Міжнародне контрактне право», «Право СОТ».

Постреквізити: «Міжнародне право інтелектуальної власності», «Корпоративне право та управління ЄС», «Нотаріат та нотаріальні дії консульських установ».

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1.	Демонструвати знання і розуміння доктринальних підходів до визначення поняття міжнародного сімейного і спадкового права та його еволюції.
РН 2.	Виявляти знання прав людини у сфері сім'ї і шлюбу, та практики ЄКПЛ щодо захисту сімейного та приватного життя.
РН 3.	Демонструвати знання доктринальних проблем колізійного регулювання сімейних і спадкових відносин з іноземним елементом.
РН 4	Здійснювати критичний аналіз актуальних проблем міжнародного регулювання транскордонного усиновлення та його наслідків.
РН 5	Визначати межі колізії законів щодо форми шлюбу та права на шлюб.
РН 6	Виявляти проблеми застосовувати колізійні формули <i>lex personalis</i> , <i>lex nationalis</i> , <i>lex rei sitae</i> та <i>lex voluntatis</i> для розв'язання колізій законів, що регулюють транскордонне спадкування.
РН 7	Розкривати особливості підходів до визначення кола питань спадкового статуту та проблему його «розщеплення».
РН 8	Характеризувати та розв'язувати колізії щодо транскордонного довірчого управління спадком та визнанням спадкових трастів.
РН 9	Володіти навичками пошуку та систематизації наукової інформації та матеріалів судової практики на рекомендованих сайтах міжнародних спеціалізованих міжнародних організацій та судових установ.
РН 10	Надавати на професійному рівні консультації щодо сутності й способів міжнародно-правового захисту прав та інтересів суб'єктів міжнародного сімейного та спадкового права.
РН 11	Характеризувати стратегічні напрями зовнішньополітичної діяльності України в міжнародному сімейному та спадковому права.
РН 12	Здійснювати аналіз законодавства України на відповідність нормам міжнародного сімейного та спадкового права, формулювати пропозиції стосовно наближення національно-правових актів до відповідного правового доробку.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародне право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність виявляти й вирішувати проблеми, що виникають у професійній сфері, формулювати і ставити питання для подальшого їх вирішення.

ЗК 6. Здатність ефективно працювати в міжкультурному середовищі, зокрема розробляти міжнародні проєкти та управляти ними.

ЗК 7. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 9. Здатність до вирішення проблем інноваційного характеру та до пошуку альтернативних рішень у професійній діяльності.

ЗК 10. Уміння працювати (збирати, отримувати, систематизувати та синтезувати) з різноманітною інформацією, та великими обсягами інформації з різних джерел, аналізувати та критично-конструктивно її оцінювати з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних відносин.

ЗК 11. Здатність використовувати новітні інформаційні та комунікативні технології у професійних цілях.

ЗК 12. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

ЗК 15. Здатність розуміти специфіку предметної сфери і професійної діяльності, приймати обґрунтовані, виважені рішення та усвідомлювати їх етичні наслідки.

ЗК 16. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, з інших галузей знань та видів діяльності, а також здатність працювати в міжнародному фаховому середовищі.

Спеціальних компетентностей:

СК 1 Здатність критично осмислювати проблеми та закономірності функціонування і розвитку міжнародних відносин, визначати тенденції розвитку світової політики, оцінювати вплив глобальних політичних процесів на національні правові, політичні та економічні системи.

СК 3. Здатність самостійно забезпечувати юридичне представництво інтересів фізичних, юридичних осіб чи держави при розгляді справ у національних та міжнародних установах та організовувати надання юридичних послуг.

СК 4. Здатність комплексно використовувати вузькоспеціалізовані знання у конкретних сферах регулювання міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, європейського права для вирішення

прикладних завдань.

СК 7. Здатність представляти інтереси України або фізичних і юридичних осіб у міжнародних судових установах, арбітражах, національних судах іноземних держав.

СК 8. Здатність працювати і представляти інтереси України в міжнародних міжурядових організаціях.

СК 11. Здатність забезпечувати імплементацію міжнародно-правових стандартів в окремі галузі національного законодавства.

СК 12. Здатність здійснювати дослідження та/або запроваджувати інновації у різних галузях та інститутах міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, права ЄС.

СК 14. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці міжнародно-правових явищ та міжнародних відносин з використанням юридичного інструментарію.

СК 16. Здатність працювати з міжнародною документацією (договорами, актами міжнародних організацій та органів , тощо), визначати їх правову природу, складати проекти й супровідну документацію українською й іноземними мовами.

СК 21. Здатність ефективно комунікувати у міжнародному, мультикультурному середовищі з використанням знань у сфері міжнародного права, європейського права й міжнародних відносин.

Програмних результатів навчання:

ПРН 1. Аналізувати різноаспектні проблеми міжнародно-правового й національно-правового змісту і пропонувати шляхи їх вирішення.

ПРН 4. Розуміти міжнародно-правову ситуацію, прогнозувати її розвиток, фахово і критично оцінювати події та явища зі сфери міжнародних відносин та світової політики, використовуючи юридичний інструментарій.

ПРН 5. Здійснювати юридичне представництво клієнта в національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, органах державної влади та місцевого самоврядування.

ПРН 8. Готувати проекти міжнародних договорів й актів національного законодавства, надавати пропозиції з усунення колізій між нормами міжнародного права, а також із приведення норм національного права у відповідність до норм міжнародного права.

ПРН 11. Демонструвати навички спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, інших галузей знань та видів діяльності, а також здатність працювати в міжнародному, міжкультурному середовищі; організувати і вести переговори.

ПРН 17. Проводити дослідження з міжнародно-правової тематики, застосовуючи першоджерела й прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки й презентувати результати дослідження.

ПРН 19. Демонструвати знання еволюції, стану й перспектив розвитку правового регулювання різноманітних сфер міжнародного співробітництва, усвідомлювати наслідки конвергенції правових систем в умовах глобалізації та регіональної інтеграції.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні засади правового регулювання міжнародних сімейних відносин

Вступ до міжнародного сімейного права. Поняття сімейних відносин з іноземним елементом. Джерела регулювання міжнародного сімейного права. Принцип поваги до особистого і сімейного життя. Принцип єдності сім'ї. Принцип пріоритету прав і законних інтересів дитини. Принцип однакової відповідальності батьків за виховання і розвиток дітей. Міжнародні імунітети у сімейних відносинах з іноземним елементом. Особливості правового регулювання сімейних та спадкових відносин з іноземним елементом в умовах масової міграції населення внаслідок військової агресії РФ.

Права людини в сфері шлюбу і сім'ї. Європейській суд з прав людини і його вплив на правозастосовну практику у сімейних справах. Особисті,

цивільні та соціальні права людини. Право чоловіка і жінки на шлюб і створення сім'ї. Уніфікація і межі розсуду у міжнародному сімейному праві. Поняття сімейного і приватного життя у рішеннях ЄСПЛ. Практика Європейського суду з прав людини і її застосування при розгляді конкретних спорів у державах-учасниках. Гаазька Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей. Підстави повернення дітей. Практика застосування. Співвідношення з іншими конвенціями.

Захист прав дітей в умовах військової агресії проти України. Міжнародно-правове регулювання повернення дітей України, викрадених державою-окупантом. Застосування норм Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання від 9 грудня 1948 р.

Загальна характеристика правового регулювання сімейних відносин в міжнародному приватному праві. Поняття, зміст та види сімейних відносин міжнародного характеру. Взаємодія приватного та публічного у правовому регулюванні сімейних відносин. Місце міжнародного сімейного права в системі МПП.

Джерела міжнародного сімейного права. Конституція України, внутрішнє законодавство, міжнародні договори як джерела міжнародного сімейного права. Значення узагальнень судової практики щодо розгляду сімейних спорів міжнародного характеру.

Колізійно-правове регулювання укладання та припинення шлюбу. Порядок розв'язання колізій законів щодо форми шлюбу. Колізійні норми сімейного права. Загальна характеристика найбільш поширених прив'язок колізійних норм у сфері сімейного права. Автономія волі сторін в сімейних відносинах. Особливості застосування колізійних норм в міжнародному сімейному праві. Застереження про публічний порядок та застосування імперативних норм в міжнародному сімейному праві.

Визнання в Україні шлюбів за участю громадян України, укладених за кордоном. Визнання розлучень за участю громадян України, здійснених за кордоном. Недійсність шлюбу.

Уніфіковані колізійні норми з питань шлюбу. Гаазька конвенція про укладання шлюбу та визнання його недійсним 1978 р. Гаазька конвенція про визнання розлучень 1970 р. Двосторонні договори України з іноземними державами про правову допомогу. Консульські конвенції.

Модуль 2. Колізійне регулювання основних інститутів міжнародного сімейного та спадкового права

Особисті немайнові та майнові права подружжя в МПП. Розв'язання колізій законів щодо особистих та майнових відносин подружжя. Правові режими майна подружжя в різних правових системах. Шлюбний контракт та вибір компетентного правопорядку. Застосування *lex nationalis* та *lex domicilii* та їх співвідношення. Можливість застосування автономії волі - *lex voluntatis*.

Уніфіковані колізійні норми у сфері особистих та майнових відносин подружжя. Конвенція про право, що застосовується до правових режимів майна подружжя від 14 березня 1978 р.

Правовідносини між батьками та дітьми в міжнародному приватному праві. Встановлення походження дитини у міжнародному сімейному праві. Доктринальні та законодавчі проблеми сурогатного материнства.

Європейська конвенція про правовий статус позашлюбних дітей від 15 жовтня 1975 року. Колізійні питання відносин батьків та дітей в МПП. Гаазька конвенція про юрисдикції, застосовне право, визнання та виконання рішень щодо відповідальності батьків та заходів із захисту прав дітей від 19 листопада 1996 року. Регулювання питань контактів дітьми та батьками, а також іншими особами, що мають родинні зв'язки в Конвенції про контакти, пов'язані з дітьми від 15 травня 2003 року та Регламенті Ради ЄС 2201/2003 від 27 листопада 2003 року. Сфера дії Гаазької конвенції щодо цивільних аспектів міжнародного викрадення дітей від 25 жовтня 1980 року.

Колізійні питання стягнення аліментів. Гаазька конвенція про право, що застосовується до аліментних зобов'язань від 2 жовтня 1973 року. Уніфіковане регулювання аліментних зобов'язань в МПП. Нью-йоркська

конвенція про стягнення аліментів за кордоном 1956 року, акти внутрішнього законодавства України щодо її імплементації в національне законодавство. Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання 2007 року та Протокол про право, що застосовується до зобов'язань про утримання від 23 листопада 2007 р. Значення приєднання України до цих міжнародних актів у воєнний час.

Правове регулювання міжнародного усиновлення та опіки і піклування в МПП. Колізійні питання усиновлення, опіки та піклування за законодавством України та інших держав. Міжнародно-правове регулювання трансграничного усиновлення. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 року. Європейська конвенція про усиновлення дітей від 24 квітня 1967 року та акти внутрішнього законодавства України щодо її імплементації.

Питання усиновлення за участю іноземців та осіб без громадянства в Сімейному кодексі України та підзаконних актах внутрішнього законодавства.

Правоприпиняючі та правовстановлюючі наслідки усиновлення за участю іноземців. Консульський нагляд за сім'ями, що усиновили дітей-громадян України.

Тимчасова заборона усиновлення дітей громадян України іноземцями в умовах воєнного стану, її підстави та межі.

Колізійне регулювання спадкових відносин. Сфера виникнення та зміст колізій законів у спадковому праві. Поняття та сутність спадкування у континентальній та англо-американській системах права. Джерела правового регулювання спадкових відносин з іноземним елементом. Уніфікація колізійного регулювання спадкових відносин у законодавстві ЄС.

Проблема вибору права, що підлягає застосуванню у трансграничних спадкових відносинах. Спадковий статут. Проблема «розщеплення спадкового статуту». Вирішення колізії законів щодо спадкування рухомого та нерухомого майна. Застосування закону країни захисту особистого закону

спадкодавця (*lex personalis* та *lex nationalis*), та закону місцезнаходження майна (*lex rei sitae*). Можливість застосування автономії волі сторін. Кваліфікація та попереднє колізійне питання у міжнародних спадкових відносинах .

Особливості підсудності спадкових справ з іноземним елементом в умовах військової агресії. Надання міжнародної правової допомоги у спадкових справах в умовах військової агресії.

Транскордонне спадкування за заповітом та за законом. Свобода заповіту у національних правових системах. Колізійні питання форми та порядку здійснення заповіту. Заповідальна дієздатність. Форми заповіту. Спільний заповіт. Спадковий договір. Підстави визнання заповіту недійсним при транскордонному спадкуванні. Тлумачення та виконання заповіту.

Загальні підходи до визначення кола спадкоємців, черговості спадкування те негідних спадкоємців у основних національних правових системах. Право на обов'язкову долю у спадку. Права іншого з подружжя при спадкуванні за законом. Способи та строки прийняття спадку. Відмова від спадку. Охорона спадку та управління ним. Відповідальність спадкоємців за боргами спадкодавця. Колізійні питання спадкування відумерлого майна.

Спеціальні види спадкування у міжнародному приватному праві. Колізійні аспекти довірчого управління спадком. Проблеми визнання спадкового трасту у країнах континентальної системи права. Спадкові фонди. Транскордонне спадкування корпоративних прав. Права спадкоємців бенефіціарів офшорних компаній та трастів. Транскордонне спадкування бізнесу. Транскордонне спадкування інтелектуальних прав. Транскордонне банкрутство спадкової маси. Спадкування майна, обтяженого заставою. Правовий режим відмерлої спадщини в міжнародному приватному праві.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Загальні засади правового регулювання міжнародних сімейних відносин.				
		Тема 1. Вступ до міжнародного сімейного права	14	2	2	10
		Тема 2. Права людини в області шлюбу і сім'ї. Вплив ЄСПЛ на правозастосовну практику у сімейних справах	14	2	2	10
		Тема 3. Загальна характеристика правового регулювання сімейних відносини в міжнародному приватному праві.	14	2	2	10
		Тема 4. Колізійно-правове регулювання укладання та припинення шлюбу.	14	2	2	10
		<i>Разом</i>	56	8	8	40
		Модуль 2. Колізійне регулювання основних інститутів міжнародного сімейного та спадкового права				
		Тема 1. Особисті немайнові та майнові права подружжя в	16	2	2	12

		міжнародному приватному праві.				
		Тема 2. Встановлення походження дитини. Зобов'язання щодо утримання в міжнародному приватному праві. Правові наслідки транскордонного сурогатного материнства та застосування інших біотехнологій.	16	2	4	10
		Тема 3. Правове регулювання міжнародного усиновлення та опіки і піклування в МПП.	16	2	2	12
		Тема 4. Колізійне регулювання спадкових відносин. Транскордонне спадкування за заповітом та за законом. Спеціальні види спадкування у міжнародному приватному праві.	16	4	4	8
		<i>Разом</i>	64	10	12	42
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	18	20	82

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквиуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1.				

		Міжнародне сімейне право				
		Тема 1. Вступ до міжнародного сімейного права	18	2	2	14
		Тема 2. Права людини в області шлюбу і сім'ї. Вплив ЄСПЛ на правозастосовну практику у сімейних справах	14	-	-	14
		Тема 3. Загальна характеристика правового регулювання сімейних відносини в міжнародному приватному праві.	18	2	2	14
		Тема 4. Колізійно-правове регулювання укладання та припинення шлюбу.	14	-	-	14
		<i>Разом</i>	64	4	4	56
		Модуль 2. Колізійне регулювання основних інститутів міжнародного сімейного та спадкового права				
		Тема 1. Особисті немайнові та майнові права подружжя в міжнародному приватному праві.	14	-	-	14
		Тема 2. Встановлення походження дитини. Зобов'язання щодо утримання в міжнародному приватному праві. Правові наслідки транскордонного сурогатного	14	-	-	14

		материнства та застосування інших біотехнологій.				
		Тема 3. Правове регулювання міжнародного усиновлення та опіки і піклування в МПП.	16	2	-	14
		Тема 4. Колізійне регулювання спадкових відносин. Транскордонне спадкування за заповітом та за законом. Спеціальні види спадкування у міжнародному приватному праві.	14	-	-	14
		<i>Разом</i>	58	2	-	56
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	6	4	110

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародне сімейне і спадкове право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки здобувача у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття здобувач може отримати оцінку п'ятибальною шкалою (0, 2, 3, 4, 6);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів, контрольних робіт, тестування тощо.

Впродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу студентів – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль					Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Самостійна робота студентів	
п/з	Тест/контрольна робота/колоквиум	п/з	Тест/контрольна робота/колоквиум		
max 24	max 10	max 36	max 10	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 6	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	2	Мінімальний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.

	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Тестування/контрольна робота/колоквиум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студентів	Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	15	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.
Залік	Max 100	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	Min 60	Достатнє засвоєння матеріалу з дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє		

	мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
2. Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та їх міжпарламентських асамблей щодо засудження вчинених російською федерацією та республікою білорусь злочинів примусової депортації українських дітей: Постанова Верховної Ради України від 03.05.202. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-20#Text>
3. Конвенція про видачу свідоцтва на право вступу в шлюб 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_888#Text.
4. Конвенція про укладення та визнання дійсності шлюбів 1978 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_916#Text.
5. Конвенція про право застосовне до режимів майна подружжя 1978 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_923#Text.
6. Конвенція Міжнародної комісії з цивільного стану щодо узаконення шлюбом 1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_890#Text.
7. Конвенція Міжнародної комісії з цивільного стану про визнання рішень щодо шлюбного зв'язку 1967 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_886#Text.
8. Конвенція про згоду на взяття шлюбу, шлюбний вік та реєстрацію шлюбу 1962 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_242#Text.

9. Конвенція про визнання розлучень та рішень щодо окремого проживання подружжя 1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_925#Text.
10. Конвенція про визнання розлучень та рішень щодо окремого проживання подружжя 1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_925#Text.
11. Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута) 2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a17#Text.
12. Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_112#Text.
13. Протокол про право, що застосовується до зобов'язань про утримання 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973_001-07#Text
14. Конвенція про контакт з дітьми (ETS N 192) 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_659#Text.
15. Європейська конвенція про здійснення прав дітей 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_135#Text.
16. Конвенція про захист дітей та співробітництво в галузі міждержавного усиновлення 1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_365#Text.
17. Конвенція про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973_002#Text.
18. Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_188#Text.
19. Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_327#Text.
20. Європейська конвенція про правовий статус дітей, народжених поза шлюбом 1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_568#Text.

21. Європейська конвенція про усиновлення дітей 1967 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_676#Text
22. Конвенція про встановлення материнства позашлюбних дітей 1962 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_910#Text.
23. Конвенція про колізії законів, які стосуються форми заповітів 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_424#Text.
24. Вашингтонська конвенція, що передбачає єдиний закон про форму міжнародного заповіту 1973р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_b13.
25. Європейська конвенція про запровадження системи реєстрації заповітів 1972 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_678.
26. Закон України «Про міжнародне приватне право» 2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2709-15#Text>
27. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>.

Література

Основна література

1. Діковська І. А. Міжнародне спадкування у ЄС та Україні: напрями адаптації права України до права ЄС. Київ: Алерта, 2020. 303 с.
2. Довгерт А. С. Міжнародне приватне право. Науково-практичний коментар. Київ: Одисей, 2008. 352 с.
3. Калакура В. Я. Міжнародне сімейне право: принципи та особливості колізійного і уніфікаційного регулювання: монографія. Київ. Алерта, 2017. 433 с.
4. Кармаза О. О. Міжнародне спадкове право: наук.-практ. посіб. Київ : КНТ, 2007. 328 с.
5. Кобзева Т. А., Шапіро В. С. Сімейне право України. Суми: СумДУ, 2015. 90 с.

6. Міжнародне приватне право: підручник. За заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. Харків : Право, 2020. 408 с.
7. Міжнародне приватне право. Особлива частина: підручник. За ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. Київ: Алерта, 2013. 400 с.
8. Міжнародне приватне право: підручник. За ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І.А. Шуміло. Харків. Право, 2012.
9. Окунев О. Корпоративне управління в приватних та сімейних компаніях. Київ: МІБ, 2012. 182 с.
10. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Практикум з міжнародного приватного права та міжнародного цивільного процесу. Київ. Алерта. 2020. 226 с.

Додаткова література

1. Кисіль В. І. Спадкові відносини в сучасному міжнародному приватному праві. *Право України*. 2013. № 7. С. 154–182.
2. Кисіль В. І. Сучасне регулювання спадкових відносин у міжнародному приватному праві. *Нариси з міжнародного приватного права*. Київ: Алерта, 2014.
3. Лук'янов Д. В., Шуміло І. А., Лукань М. О. Колізійне регулювання транскордонного спадкування авторських прав. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2020. Т. 27, № 2. С. 49-63.
4. Лук'янов Д.В., Шуміло І.А. Спадкування авторських прав: колізійний аспект. *Спадкове право: крізь призму судової практики*: монографія. За заг. ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Еcus, 2022.
5. Маркова О. В. Аліментні зобов'язання в міжнародному приватному праві. *Міжнародне публічне і приватне право*. 2011. № 3 (60). С. 24-28.
6. Михайлів М. Особливості колізійного регулювання права власності та інших речових прав у міжнародному приватному праві. *Право України*. 2013. № 7. С. 71-81.

7. Чевичалова Ж. В. Європейське сімейне право: проблеми уніфікації. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2023. № 45.
8. Чевичалова Ж. В. Сурогатне материнство у міжнародному приватно-правовому і публічно-правовому аспектах. *Теорія і практика правознавства*. Том 2 (№ 20) 2021. URL: <https://apir.org.ua/index.php/lais/article/view/chevychalova17>.
9. Черняк Ю.В. Інститут підсудності в міжнародному приватному праві країн Європейського Союзу та України: монографія. Київ: Прецедент, 2008. 276 с.
10. Черняк Ю.В. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу з розгляду сімейних спорів: Монографія. Київ: Алерта, 2018. 388 с.
11. Шуміло І. А., Ковпик О. Ф. Правові та етичні проблеми транскордонного сурогатного материнства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 182-186.
12. Шуміло І. А., Литвиненко Д. О. Договірне спадкування в міжнародному приватному праві. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія: "Юридичні науки". 2020. № 11. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2020-12>.
13. Шуміло І. А., Пасат М. О., Прокопова К. Д. Договір сурогатного материнства для іноземців в Україні: проблеми та перспективи правового регулювання. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія: "Юридичні науки". 2023. № 4. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-4-8793>.
14. Blair M. (ed.), *Family Law in the World Community: Cases, Materials, and Problems in Comparative and International Family Law*, Durham, NC, Carolina Academic Press, 2015. 1058 p.
15. Caravaca C. A. L. (ed.), *The EU Succession Regulation: a Commentary*, United Kingdom, Cambridge University Press 2016.
16. Chevychalova Zh. Conflict issues of legal regulation of surrogacy in private international law. *Law and innovative society*. 2021. № 2 (17). P. 30-36.

17. Estin A.L., International Family Law Desk Book, Chicago, IL, American Bar Association, 2012.
18. Garb L., Woods J. (eds.), International succession, Oxford, United Kingdom, Oxford University Press, 2015. 943 p.
19. Iasechko S., Zaitsev O., Shumilo I., Mykolaiets V., Holubieva V. Marriage contract as a regulator of non-property relations comparative characteristics of Ukrainian and European legislation. *Ad Alta - journal of interdisciplinary research* 2022. № 12 (2, 31). P. 17-20.

Інтернет-ресурси:

- Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>
- Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>
- Офіційний веб-портал Верховного Суду . URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
- Офіційний веб-портал Конституційного Суду України . URL: <https://ccu.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал ООН. URL: www.un.org
- Офіційний веб-портал Європейського суду з прав людини. URL: www.echr.coe.int
- Офіційний веб-портал Гаазької конференції з міжнародного приватного права URL: www.hcch.net
- Офіційний веб-портал Інституту уніфікації міжнародного приватного права URL:www.unidroit.org
- Офіційний веб-портал Інституту порівняльного права та міжнародного приватного права ім. Макса Планка (Max Planck Institute for Comparative and International Private Law)<http://www.mpipriv.de>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри міжнародного приватного права та порівняльного правознавства.

URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=967>.